

**Konkurs przedmiotowy z języka polskiego
dla uczniów szkół podstawowych
25 marca 2017 r. – zawody III stopnia (województwie)**

Informacje dla ucznia

- W teście znajdziesz różne typy zadań. W jednym podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną z nich. W innym trzeba zdecydować o prawdziwości zdań. Zaznacz w dowolny, ale czytelny sposób każdą wybraną odpowiedź. Jeśli się pomylisz, błąd otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.
- Rozwiązania pozostałych zadań zapisz starannie w wyznaczonych miejscach.
- Czas pracy z testem wynosi 60 minut.

Powodzenia!

Tekst I.

Twardowski był to dobry szlachcic, bo po mieczu i kądzieli¹. Chciał mieć więcej rozumu, niż mają drudzy poczciwi ludzie, i znaleźć na śmierć lekarstwo, bo nie chciało mu się umrzeć. W starej księdze raz wyczytał, jak diabła przywołać można. O północy wyszedł cicho na przedmieście Krakowa i biesa głośno zaczął wzywać. Stał prędko zawezwany i jak na one czasy bywało, zawarli ze sobą umowę. Na kolanach diabeł napisał długi cyrograf, który Twardowski podpisał własną krwią wyciśniętą z serdecznego palca. Między warunkami był ten główny, że dopóty ni do ciała, ni do duszy czart żadnego prawa nie ma, dopóki Twardowskiego w Rzymie nie złapie. Na mocy tej umowy szlachcic rozkazał diabłu, jako swemu słudze, by z całej Polski srebro zniósł w jedno miejsce i piaskiem dobrze przysypał. Posłuszny służka dopełnił rozkazu i z tego srebra powstała sławna kopalnia w Olkuszu. Drugą rzecz Twardowski nakazał. Do Pieskowej Skały miał diabeł przynieść skałę wysoką, następnie przewrócić ją na dół najcieńszym końcem, żeby tak wiecznie stała. Stoi po dziś dzień, a zwie się Skałą Sokolą. Wszystko, czego tylko zażądał, miał Twardowski na zawołanie. Jeździł na malowanym koniu, latał w powietrzu bez skrzydeł. W daleką drogę siadał na koguta i prędzej biegał niż konno. Pływał po Wiśle bez wiosła i żagli.

Długo tak Twardowski dokazywał, ale trzymał się z dala od Rzymu. Sprzykrzyło się w końcu diabłu czekać na duszę czarnoksiężnika. Przybrał więc postać dworzanina, który przyszedł do mistrza Twardowskiego jako do biegłego lekarza i poprosił o wyleczenie jego pana. Chory leżał w gospodzie w pobliskiej wiosce. Twardowski ruszył za posłańcem, ale nie zorientował się, że karczma nazywała się *Rzym*. Skoro tylko szlachcic próg przestąpił, mnóstwo kruków, sów, wron osiadło dach cały. Twardowski spostrzegł, że dał się oszukać. Wkrótce ujrzał biesa. Chociaż był pięknie ubrany, bo miał kapelusz trójgraniasty, frak niemiecki, z długą na brzuchu kamizelką, spodnie krótkie i obcisłe, a trzewiki ze sprzączkami, wszyscy zaraz go poznali, bo spod kapelusza rogi wystawały, a pazury z trzewika. Twardowski nie mógł złamać szlacheckiego słowa. Zrezygnował więc z oporu i dał się porwać czartowi do piekła. Wylecieli wprost kominem. Lecą coraz wyżej. Spojrzy Twardowski na dół. Żal mu szczerzy serce ścisnął. Zanucił pieśń pobożną, którą śpiewał w swej młodości, kiedy nie znał żadnych czarów i duszę miał niewinną. Nagle spostrzegł, że już nie leci w górę. Spojrzy dookoła. Towarzysza swego nie widzi, ale słyszy jego mocny głos, co zagrzmiął w sinawej chmurze:

– Zostaniesz do dnia sądnego na księżycu, zawieszony tak jak teraz!

Jak zawisł, dotychczas buja. Niektórzy powiadają, że gdy miesiąc w pełni zabłyśnie, można dojrzeć na nim wyraźną czarną plamkę. To mistrz Twardowski z nieba patrzy na ukochaną ziemię.

Na podstawie: K.W. Wójcicki, *Twardowski [w:] Legendy polskie*, Wydawnictwo GREG, Kraków 2008.

¹ I ojciec, i matka wywodzili się ze szlachty.

1. Zapisz w formie równoważników zdań plan wydarzeń przedstawionych w legendzie. (0-3)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Wypisz dwa wyrazy bliskoznaczne do wyrazu *diabeł*, które pojawiły się w tekście. (0-1)

.....

3. Oceń, które z poniższych zdań dotyczących tekstu jest fałszywe. Zaznacz F przy zdaniu fałszywym. (0-1)

1.	Elegancki strój skutecznie maskował pochodzenie dworzanina.	F
2.	Los czarnoksiężnika odmieniła pobożna pieśń.	F
3.	Twardowski wezwał diabła skuszony wizją nieśmiertelności.	F

4. Na podstawie tekstu wyjaśnij własnymi słowami, czym był cyrograf. (0-1)

.....
.....
.....

5. Do podanego przysłowka w stopniu wyższym dopisz stopień równy i najwyższy. Nazwij rodzaj stopniowania. (0-2)

....., prędej,

Stopniowanie

6. Przekształć podane zdanie złożone w zdanie pojedyncze. (0-1)

Skoro tylko szlachcic próg przestąpił, mnóstwo kruków, sów, wron osiadło dach cały.

.....
.....

7. Jakiej części zdania nie ma w poniższym wypowiedzeniu? (0-1)

Twardowski nie mógł złamać szlacheckiego słowa.

- A. podmiotu
- B. okolicznika
- C. przydawki
- D. dopełnienia

8. Uzupełnij tabelę, wpisując związki frazeologiczne związane ze słowem *diabeł*. (0-3)

Związek frazeologiczny	Znaczenie
	Ważny, drobny, ciekawy szczegół.
	Coś zginęło, czegoś nie można odnaleźć.
	Lekceważąco: gdzieś bardzo daleko, niedokładnie wiadomo gdzie.

Kolejne zadania odnoszą się również do treści ballady A. Mickiewicza *Pani Twardowska* oraz do książki *Gdzie diabeł mówi ... do usług!*

9. Wskaż trzy elementy łączące Tekst I., balladę i książkę *Gdzie diabeł mówi ... do usług!* (0-1)

.....
.....
.....

10. Ballada nawiązuje do słynnej krakowskiej legendy o Janie Twardowskim, jednak A. Mickiewicz wprowadził w historii pewne zmiany. Wskaż dwie różnice w treści obu tekstów. (0-2)

.....
.....
.....

11. Jaką rolę odegrała w balladzie pani Twardowska? (0-1)

.....
.....

12. Uzupełnij poniższą tabelę na podstawie trzech tekstów. (0-2)

Wymień po trzy zadania zlecone diabłu/diablom przez Twardowskiego.

Legenda o panu Twardowskim	<i>Pani Twardowska</i>	<i>Gdzie diabeł mówi ... do usług!</i>

13. W jakich okolicznościach Mikołaj poznał Rokitę i Dusiołka? (0-1)

.....
.....

14. Jak diabły dowiedziały się, co znaczy słowo *hydrauliczy*? (0-1)

.....
.....

15. Czego Rokita i Dusiołek oczekiwali od Mikołaja w zamian za spełnienie życzeń? (0-1)

.....
.....

16. Jak Mikołaj spożytkował tajemniczy kajet? (0-1)

.....
.....

17. Dlaczego diabły nie mogły wrócić do piekła? (0-1)

.....
.....

18. W jaki sposób wysłannicy piekła postanowili zacząć zarabiać na życie? (0-1)

.....
.....

19. Który z zaproponowanych przez Mikołaja nowych punktów regulaminu szkolnego wydaje ci się najbardziej *rewolucyjny* i dlaczego? (0-2)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

